

Ванредни парламентарни избори одржани у недељу у Грчкој требало је да омогуће стварање стабилне коалиције која би се држала преузетих обавеза према ЕУ и ММФ-у, али су резултати избора довели не само до неизвесности око састава владе, већ и до поновног питања опстанка земље унутар зоне евра. Избори су показали и велику радикализацију унутар бирачког тела, које је ускратило већинско поверење традиционалним странкама ПАСОК-у и Новој демократији, и уместо тога велики број гласова дало комунистима, коалицији радикалне левице и екстремној десници.

Формирање нове владе требало је да омогући да Грчка, која сада зависи од кредита ЕУ и ММФ-а следећег месеца уведе још оштрије мере штедње, да би наставила прилив финансијске помоћи и спречила могуће искључење из еврозоне, али су конзервативна Нова демократија и социјалистички ПАСОК, које су се од децембра налазиле у коалицији народног јединства, забележиле велике губитке. Очекивало се да ће их гневни бирачи казнити за наметање оштрих мера штедње, а бес грађана је био толико велики да су политичари били приморани да воде предизборну кампању смањеног интензитета због страха од физичких напада на улицама. Мало ко је, међутим, очекивао да ће странке које се противе диктату финансијских моћника освојити око 50 одсто гласова, а да ће ПАСОК са само 15 посто гласова претрпети историјски пораз и пласирати се тек на треће место.

Због изборног неуспеха ПАСОК и Нова демократија не могу да формирају владу, а лидер Нове демократије Антонису Самарас, чија је странка освојила око 21 посто, већ је вратио мандат за састављање владе пошто није успео да добије подршку других странака. Владу ће тако покушати да састави Алексис Ципрас, челник коалиције Сириза која је највеће изненађење избора с 16 посто гласова и 52 освојена мандата. Он је већ најавио да ће у владу покушати да уведе Комунистичку партију и Демократску левицу, али су комунисти већ пре избора одбили да уђу у коалицију Сириза, сматрајући да ће се она брзо урушити и најавили да неће улазити ни у какву коалициону владу.

Нови избори уместо нове владе у Грчкој

Пише: Александар Костић
уторак, 08 мај 2012 12:41

Сви противници мера штедње заједно имају 151 мандат, колико је потребно да саставе нову владу, али се идеолошки превише разликују. Многи аналитичари стога предвиђају да су врло вероватни нови избори у јуну, што би свакако додатно појачало узнемиреност у Бриселу и Берлину, одакле су већ стигли захтеви да се договорени програми морају испоштовати. Немачки министар финансија Волфганг Шојбле отишао је корак даље и навео да се будућа грчка влада мора држати договорених обвеза, и запретио да уколико се испостави да су Грци гласали за већину која неће поштовати те споразуме, онда ће цела Грчка сносити последице таквог става. Поред претњи из Берлина, председник Европског парламента Мартин Шулц је најавио да ће посетити Грчку како би разговарао са "свим демократским и конструктивним факторима" у тој земљи, али је питање колико ће страни притисак моћи да утиче на формирање нове владе.

Грчка је тако поново изазвала нервозу у еврозони, додатно појачану успехом Франсоа Оланда у Француској. Грчки избори, поред тога што су показали и велику подељеност бирача, потврдили и правило да се у тренуцима великих економских и друштвених криза бирачи одмичу од устаљених и странака политичког центра и примичу заговорницима радикалних идеја. У Грчкој је то попримило прилично екстремне размере, о чему најбоље сведочи успех грчких комуниста, који и даље стоје на позицији тврдог марксизма и лењинизма, као и успех коалиције Сириза, коју између осталих чине и маоисти, троцкисти и револуционарни социјалисти.

Посебан шок либерала изазвао је успех екстремно националистичке партије Златна зора, која је добила поверење скоро 7 посто бирача. Ова партија, која је настала почетком 80-тих мешавином нацизма и хеленског неопаганизма, током две деценије постојања је идеолошки еволуирала, и из групе уличних насилника прерасла у парламентарну странку која ће имати око 20 посланика. Дубока криза која је у сиромаштво отерала стотине хиљада Грка, учинила је антиимигрантски и национално социјалистички програм Златне зоре прихватљивим за неколико стотина хиљада грађана, а њихов успех Грчкој донео још један проблем више.